

Pressmeddelande

Monica Sjöö

Den stora kosmiska modern

13 maj–18 oktober 2023

Monica Sjöö (1938–2005) var en svensk-brittisk konstnär, aktivist, författare och ekofeminist. I hennes livsverk är konst, politik och andlighet oskiljbara, och hon kom att bli en centralgestalt inom den brittiska kvinnorörelsen. Med ett djupt engagemang i kvinnofrågor och miljörelsen förde Sjöö en kompromisslös kamp för frihet från varje form av förtryck. I denna retrospektiva utställning möter besökarna verk som alla skapades för att driva på samhälleliga förändringar, och som på sin tid skapade kontrovers och rop på censur. I vår tid framstår motiv och budskap som minst lika angelägna.

“Den stora kosmiska modern” är den första museiutställningen som samlar Monica Sjöös verk. Den tar sin utgångspunkt i hennes praktik som helhet och rymmer ett femtiotal verk – från storskaliga målningar till politiska affischer och banderoller, teckningar och material ur konstnärens omfattande arkiv. Flera av konstverken har aldrig tidigare visats offentligt och har nu gjorts i ordning av museets konservatorer för att detta banbrytande svenska konstnärskap ska få möta en ny publik. Till utställningen publiceras också den första monografin över konstnären.

Från Härnösand till Bristol

Monica Sjöö föddes i Härnösand 1938 men kom att leva större delen av sitt vuxna liv i Bristol. Hennes politiska medvetenhet formades redan i ungdomen av Vietnamdemonstrationerna, anarkiströrelsen och den oberoende konstscenen i Stockholm. Där kom hon under mitten av 1960-talet i kontakt med konstnären Siri Derkert (1888–1973) som blev en viktig förebild. Derkerts engagemang i kvinnorörelsen och hennes arbete med tidiga miljöaktivister som Elin Wägner och Rachel Carson stärkte Sjöös övertygelser och ledde henne till ekofeminismen.

I Storbritannien blev Monica Sjöö en aktiv förespråkare för kvinnofrågor och organiserade flera politiska kampanjer och aktionsgrupper. Hennes manifest “Towards a Revolutionary Feminist Art” (1971) och kollektivt organiserade utställningar med kvinnliga konstnärer lade grunden till den brittiska feministiska konsten och bidrog till utvecklingen av den internationella kvinnorörelsen vid samma tid.

Censur och kvinnliga erfarenheter i konsten

Monica Sjöö var under hela sitt liv kontroversiell, och hennes verk fortsätter att utmana. I råa och djärva bilder förespråkade hon tidigt kvinnors rätt till sexuellt självbestämmande och abort. Målningen "God Giving Birth" (1968) som idag är en feministisk ikon, ansågs vid tiden som både hädisk och vulgär. När verket ställdes ut i Storbritannien på 1970-talet möttes det återkommande av starka reaktioner och Sjöö åtalades för obscenitet. En annan betydande målning från samma år är "Back Street Abortion – Women seeking Freedom from Oppression" som ingår i Moderna Museets samling sedan 2012.

De många åtgärderna för att censurera Monica Sjöö stärkte henne i övertygelsen om vikten av att skildra kvinnliga erfarenheter i sin konst. Mot tidens rådande konstideal skapade hon figurativ och representativ konst för att visa på kvinnors verkliga situation – på deras liv, arbete och kamp. Den abstrakta konsten avfärdade Sjöö som "tomma lekar med former och ord" och ett västerländskt, manligt privilegium:

"Hur kan vi kommunicera kvinnors styrka, kamp, väg ur förtrycket, blod, barnafödelse och sexualitet i ränder och trianglar?"

Monica Sjöö, "Towards a Revolutionary Feminist Art" (1971)

En kosmisk världsbild och politisk förändring

Monica Sjöös politiska engagemang i kvinnofrågan och i miljörörelsen var sammanflätad med hennes andliga övertygelse om alltings förbundenhet – en kosmisk världsbild, uttryckt genom "Den stora modern" vars väsen för Sjöö genomsyrade både naturen och varandets. Förtryck mot kvinnor och minoriteter, liksom exploatering av grönområden och skövlandet av naturen, menade Monica Sjöö var att bruka ett oförlåtligt våld mot "Den stora modern".

Monica Sjöös litteratur och publikationer om "Den stora modern" var ett resultat av hennes livslånga forskande om förhistoriska kvinnliga gestalter i olika kulturer och religioner. Hon var medförfattare till "The Great Cosmic Mother: Rediscovering the Religion of the Earth" (1987) som kom att få stor betydelse för den radikala gudinnefeminismen, framför allt i Storbritannien och på den amerikanska västkusten.

Under 1980-talets militära upptrappning formerade sig fredsrörelsen med ny kraft och Monica Sjöö organiserade flera politiska kampanjer. Med kvinnogrupper som "Women for Life on Earth" deltog hon också i uppmärksammade fredsmarscher och antikärnvapenläger så som Greenham Common Women's Peace Camp där röster för nedrustning, ekofeminism, aktivism och andlighet vävdes samman i kvinnlig gemenskap, dans och sång.

Curator Jo Widoff beskriver:

"Monica Sjöös tänkande och konst skissar konturerna av en annan möjlig framtid, där andlighet och politisk förändring kommer samman. Hon sökte sig tillbaka i tiden för att finna röster och sammanhang som kunde eka högt i nuet."

Om utställningskatalogen och det publika programmet

Publiken kan del av ett rikt program av aktiviteter och flera samarbeten kopplade till utställningen, med bland andra Fridays for Future, Ungdomsmottagningen i Skärholmen och Sättra fritidsgård, Konstnärernas kollektivverkstad och Kvinnohistoriska. Håll utkik på modernamuseet.se

Till utställningen publiceras en omfattande katalog med essäer av Jennie Klein, Amy

Tobin och Annika Öhrner, texter av konstnärerna Olivia Plender, Jill Smith och Lucy Stein och återpublicerade texter av Monica Sjöo.

Fakta om utställningen

"Monica Sjöo – Den stora kosmiska modern" produceras i samarbete med Modern Art Oxford, där den visas 18 november 2023–25 februari 2024. Under 2024 turnerar utställningen till Moderna Museet Malmö.

Curatorer: Jo Widoff, Moderna Museet och Amy Budd, Modern Art Oxford.

För frågor vänligen kontakta

Annika Hansson Wretman,
Press- och PR-ansvarig, Moderna Museet, Stockholm

press@modernamuseet.se
08 5202 35 65
070 952 23 62